

☒	Pro gradu -tutkielma
☐	Lisensiaatintutkielma
☐	Väitöskirja

Oppiaine	Liiketaloustiede, laskentatoimi	Päivämäärä	12.10.2004
Tekijä(t)	Aaltonen, Sarri	Matrikkelinumero	
		Sivumäärä	96
Otsikko	Hyvän tilintarkastustavan mukainen raportointi. Empiirinen tutkimus tilintarkastuskertomuksen mukautuksista		
Ohjaaja(t)	KTL Niko Lappalainen		

Tiivistelmä

Tutkimus on tilintarkastuksen käytännön tason tutkimusta, jonka tavoitteena on tarkastella hyvän tilintarkastustavan mukaista raportointia. Raportointikäytäntöä tarkastellaan tilintarkastuksen teoreettisten perusolettamusten ja käsitteiden sekä lakien, alan suositusten ja muiden normien pohjalta.

Tutkimuskohteeksi on rajattu yksityisellä sektorilla toimivan osakeyhtiön lakisääteisen tilintarkastuksen raportointi. Tutkimusote on käsiteanalyttinen. Tutkimuksessa kuvaillaan hyvän tilintarkastustavan mukaisen raportoinnin tasoja, rakennetta ja sisältöä alan kirjallisuuden ja aiempien tutkimusten perusteella. Erityisen tarkastelun kohteeksi on valittu tilintarkastuksen tärkein raportti, julkinen tilintarkastuskertomus ja sen mukautukset. Tutkimus käsittelee myös empiiristä aineistoa, jossa teoriaa koetellaan käytännössä.

Hyvä tilintarkastustapa on tilintarkastuksen keskeinen käsite ja tapanormi. Raportointi on tilintarkastusprosessin olennainen ja näkyvä osa, tarkastustyön lopputulos. Suuri osa tilintarkastuksen raportoinnista perustuu hyvän tilintarkastustavan muovaamaan käytäntöön. Raportointia koskevia säädöksiä ja ohjeita on niukasti. Hyvän tilintarkastustavan mukainen raportointi on sisällöltään informatiivista, oikein kohdistettua, selkeästi ja jäsenneilyisesti esitettyä sekä vaadittuja muotoseikkoja noudattavaa. Raportoitavan asian olennaisuus määrittää raportointitasoa ja -muodon. Siten raportin sisältö, kohdennus ja mahdolliset muotovaatimukset tulevat pääosin ratkaistuksi.

Etenkin julkisessa raportoinnissa vaikeutena on asianmukaisen esitys- ja ilmaisutavan määrittäminen. Koska vain vakimuotoinen tilintarkastuskertomus on standardoitu, erityisen ongelmallista on mukautusten ja niiden perustelujen muotoilu. Tilintarkastuskertomus on mukautettu, mikäli se sisältää lisätiedon, täydentävän tiedon tai muistutuksen tai jokin sen pakollisista lausunnoista on mukautettu. Mukautukset ovat tietyssä suhteessa toisiinsa. Perussystematiikan ohjeistaminen ja mukautuksia koskevien suositusten täsmentäminen parantaisivat raportointikäytäntöä.

Tutkimuksen empiirisessä osassa analysoidaan tilintarkastuskertomusten mukauttamismuotoja ja perehdytään erityisesti mukautusten esitystapaan ja käytettyihin ilmaisuihin. Mukautuskäytäntö osoittautuu hyvin vaihtelevaksi. Alan vähäsiäkään raportointiohjeita ei käytännössä välttämättä noudateta. Epämääräiset ilmaisut ja puutteellinen jäsentely aiheuttavat epätietoisuutta tilintarkastajan tarkoittamasta mukautusmuodosta ja mukautuksen perusteesta. Vastakkaisissa tapauksissa mukautukset ovat selkeitä, nimettyjä, oikein sijoitettuja ja täsmällisesti perusteltuja. Esitystapa tukee sisällön ymmärtämistä. Tilintarkastuksen tavoite tiedon luotettavuuden varmentajana ei toteudu, jos tilintarkastajan näkemys jää lukijalle epäselväksi.

Asiasanat	tilintarkastus, raportointi, mukautettu tilintarkastuskertomus
Muita tietoja	